

ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију Решење декана Факултета техничких наука у Новом Саду, бр. 012-199/74-2017 од 01.02.2019.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Др Бојан Лалић, ванредни професор, председник комисије, УНО: производни и услужни системи, организација и менаџмент, 07.10.2016., Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад 2. Др Јован Филиповић, редовни професор, члан комисије, УНО: Управљање квалитетом, 15.04.2008., Факултет организационих наука, Универзитет у Београду, Београд 3. Др Лепосава Грубић- Нешић, редовни професор, члан комисије, УНО: Људски ресурси и комуникације, 08.07.2015., Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад 4. Др Татјана Грбић, ванредни професор, члан комисије, УНО: Теоријска и примењена математика, 19.02.2014., Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад 5. Др Илија Ћосић, професор емеритус, члан комисија и ментор, УНО: производни и услужни системи, организација и менаџмент, 24.03.2016., Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Зоран (Божидар) Драшковић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 23.08.1964, Зрењанин, Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Факултет техничких наука, Термопроцесна енергетика, Дипломирани машински инжењер</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2017. година, Индустрijско инжењерство / Инжењерски менаџмент</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: - Mechanical Engineering, University of Southern California, Los Angeles , USA, Two Phase Flows (Advanced Fluid Dynamics), Машинство, 1992.</p>
<p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -Машинство</p>

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Кључне карактеристике које утичу на перформансе организације у економији знања

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација кандидата **Зорана Драшковића** написана је на српском језику, српским ћириличним писмом, на 296 страница. Садржај је подељен у 12 поглавља. Дисертација садржи 143 слике, 78 табела и 177 научних референци, као и 8 прилога. На почетку тезе су дати: наслов, кључна документацијска информација на српском и на енглеском језику, садржај рада, попис слика, попис табела.

Дисертација је структурирана на следећи начин:

1. Увод
2. Економија знања и организација знања
3. Знање и управљање знањем
4. Перформансе организације
5. Организациона култура
6. Колаборативна клима организације
7. Истраживање
8. Дискусија резултата истраживања и компаративна анализа кључних карактеристика организације
9. Закључна разматрања
10. Правци даљег истраживања
11. Литература
12. Прилози

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов дисертације: Кључне карактеристике које утичу на перформансе организације у економији знања

Комисија сматра да наслов јасно назначавља тематику која је предмет истраживања које је у докторској дисертацији приказано.

1. Увод

У уводном поглављу објашњен је појам економије знања, знања као најдрагоценијег ресурса у њој, као и појмови интелектуалног капитала и управљања знањем. Дат је преглед литературе која наглашава утицај организационе културе и колаборативне климе, као кључних карактеристика организација, на успешност у економији знања. Како је трансформација економског амбијента у економију знања процес, наглашен је значај компаративне анализе наведених кључних карактеристика организације у амбијенту економије знања и у амбијенту економије у транзицији. У складу са тим, у оквиру дисертације су паралелно извешена истраживања у Србији, економији у транзицији и у јужној Калифорнији, која је посматрана као еталон економије знања. Такође је наглашен значај промена које дигитализација уноси у један сегмент корисника производа и услуга у економији знања, у сегмент назван генерација *Y* (млади људи од 20+ до 30+ година старости). Образложена је потреба за истраживањем ставова према употреби интернета и мобилног интернета и перцепцији веб-сајта припадника генерације *Y* у Србији и у јужној Калифорнији и њихова

компаративна анализа која би могла бити од користи у анализи шанси које ова сингуларна промена доноси економијама у транзицији.

Мишљење Комисије је да је уводно поглавље пружило адекватну слику о мотивацији и потреби за истраживањем, предмету истраживања, као и о самом току и циљевима истраживања.

2. Економичност знања и организација знања, 3. Знање и управљање знањем, 4. Перформансе организације, 5. Организациона култура, 6. Колаборативна клима организације.

У оквиру поглавља 2. – 4. дат је детаљан приказ најзначајнијих радова из области којој припада истраживање које је представљено у дисертацији. Представљена су истраживачка питања обрађена у научној литератури која поткрепљују актуелност и значај предмета истраживања у оквиру ове дисертације. Такође су уведени и основни теоријски концепти на којима се базира истраживање у дисертацији. У поглављу 5. је детаљно представљен инструмент *ОСТАРАСЕ* као и одговарајући теоријски концепт организационе културе. У поглављу 6. је представљен инструмент *ССА* као и теоријски концепт који је послужило као репер за истраживање колаборативне климе у овој дисертацији. За сва описана истраживања наведена је одговарајућа литература.

Комисија се слаже да је у оквиру ових поглавља дат јасан увид у стање истраживања у области која је предмет истраживања у оквиру ове дисертације, као и да је коришћена литература актуелна и релевантна.

7. Истраживање

Ово поглавље описује амбијент економије знања и наводећи резултате из савремене литературе наглашава организациону културу и колаборативну климу као ресурсе од стратегијског значаја за организације у економији знања. У одељку 7.1 су наведени предмети истраживања, а у одељку 7.2 циљеви истраживања који се односе на организациону културу, колаборативну климу организација и ставове према интернету и перцепцију веб-сајта генерације *Y*. Опис истраживања је дат у одељку 7.3 где је наглашено да су извршена по три паралелна истраживања у Србији и у јужној Калифорнији. Истраживања у јужној Калифорнији су извршена у сарадњи са *College of Business Administration, California State University, San Marcos*. Србија је у овом истраживању посматрана као економски амбијент у транзицији, док је јужна Калифорнија посматрана као сталон развијеног економског амбијента, економије знања. У одељцима 7.4 и 7.5 дати су опис у структура узорака за истраживање организационе културе и колаборативне климе, дефинисана истраживачка питања и хипотезе (хипотезе *X1-X13*) које из њих проистичу. Утврђено је да је могуће идентификовати и измерити перцепције организационе културе и колаборативне климе организација у Србији и у јужној Калифорнији користећи модификовани *Pareek*-ов инструмент *ОСТАРАСЕ* и *Sveiby*-ев инструмент *ССА*. Утврђено је постојање значајних разлика између испитаника из Србије и јужне Калифорније у односу на процену организационе културе и колаборативне климе, као и у односу на ставове према употреби интернета и перцепцији веб-сајта. Анализирани су утицаји типа власништва (јавно/приватно), типа индустрије (индустрија доминантно базирана на опипљивим ресурсима/индустрија доминантно базирана на неопипљивим ресурсима) и позиције у организацији (менаџер/запослени) на перцепцију степена развијености организационе културе и колаборативне климе. Утврђени су позитивни утицаји свих димензија колаборативне климе (кључне карактеристике организације у економији знања) на успешност како организационих јединица, тако и организација у целини и на узорку из Србије и на узорку из јужне Калифорније. У одељку 7.6 дати су опис и структура узорака за истраживање ставова према интернету и мобилном интернету и перцепције веб-сајта припадника генерације *Y* из Србије и јужне Калифорније, дефинисана истраживачка питања и хипотезе (хипотезе *X14-X19*) које из њих проистичу. У овом одељку је утврђена и психометријска валидност инструмената којима су мерени ставови према интернету и перцепција веб-сајта. Утврђена је значајна разлика у ставовима између припадника генерације *Y* из Србије и јужне Калифорније.

Анализиране су разлике у односу на пол и степен образовања испитаника (средња или виша школа/ факултет).

Комисија сматра да су у поглављу 7 јасно и концизно приказана истраживања која су предмет дисертације, истраживачка питања и из њих изведене хипотезе, и да питања и потврђене и одбачене хипотезе представљају скуп значајних закључака за економије у транзицији.

8. Дискусија резултата истраживања и компаративна анализа кључних карактеристика организације

У одељку 8.1 је наведено да су организациона култура и колаборативна клима, које се сматрају кључним карактеристикама организација у економији знања, значајно развијеније у узорку из јужне Калифорније. Наведене су димензије, тј. кључни фактори ових карактеристика, по којима су утврђене значајне разлике. Наведени су резултати компаративне анализе ставова менаџера (запослених) из јужне Калифорније и Србије у односу на димензије организационе културе и колаборативне климе и утврђене су димензије у односу на које постоје статистички значајне разлике. Анализом је утврђено да су менаџери средњег нивоа највећа препрека, најслабија карика, у развоју снажне колаборативне климе и организационе културе неопходних за успешност у економији знања. Такође је утврђено да не постоји значајна разлика између организације из Србије и јужне Калифорније које припадају истом типу индустрије која додату вредност креира доминантно употребом неопипљивих ресурса (такозване организације знања) у односу на развијеност организационе културе. Утврђено је да то није случај када је колаборативна клима у питању, тада постоје значајне разлике по свим димензијама колаборативне климе. Организације из Србије које припадају другом типу индустрије, организације која додату вредност креирају доминантно употребом опипљивих ресурса, имају значајно слабије развијену и организациону културу и колаборативну климу од организација из одговарајуће класе из јужне Калифорније. У одељку 8.1 је представљена анализа организација из перспективе типа власништва (јавно/приватно). У случају компаративне анализе развијености кључних фактора организационе културе између организација приватног сектора Србије (економије у транзицији) и јужне Калифорније (еталона економије знања) резултатима истраживања потврђена је хипотеза да не постоје статистички значајне разлике ни на једној димензији организационе културе. Компаративном анализом развијености кључних фактора колаборативне климе између организација приватног сектора Србије и јужне Калифорније потврђена је хипотеза да постоје статистички значајне разлике на свим димензијама колаборативне климе. Кључни фактори колаборативне климе у организацијама јавног и приватног сектора Србије су подједнако развијени. То је случај и са организацијама из јавног и приватног сектора јужне Калифорније, и код њих су кључне карактеристике колаборативне климе подједнако развијене, али на значајно вишем нивоу од организација из Србије.

Многе студије су се бавиле истраживањима које се односе на успешност организација и оно што повезује ове студије јесте снажно уверење међу истраживачима да успешност организација зависи и од организационе културе, тј. колаборативне климе. Резултатима истраживања у оквиру ове дисертације је утврђено постојање статистички значајне корелације између успешности департмана и организације у целини са кључним факторима (димензијама) колаборативне климе и код организација из Србије и код организација из јужне Калифорније. Најснажнија корелација у узорку из Србије (економије у транзицији) утврђена је између успешности департмана и организације и кључног фактора колаборативне климе Непосредно надређени. Као последица овог резултата произилази велики значај овог кључног фактора колаборативне климе на успешност организација у економији знања.

У одељку 8.2 ове дисертације су дискутовани резултати истраживања извршених у циљу налажења одговора на постављена истраживачка питања која се односе на предмет истраживања и дефинисане циљеве, као и провере постављених хипотеза које се односе на ставове генерације Y. Утврђене су димензије ставова у односу на које постоје значајне разлике између испитаника из Србије и јужне Калифорније. Такође су представљене разлике у односу на пол и степен образовања. Утврђено је да не постоје значајне разлике у ставовима према интернету између испитаника из Србије и јужне

Калифорније који припадају генерацији Y и имају факултетско образовање. Наиме, истраживањем је утврђено да степен образовања утиче на смањење разлика у ставовима према употреби интернета и према веб-сајту између испитаника генерације Y из амбијената на различитим нивоима дигитализације.

Оцена комисије је да су у оквиру поглавља 8 јасно и детаљно представљени резултати истраживања и компаративне анализе кључних карактеристика организације (организационе културе и колаборативне климе), као и ставови у односу на интернет и перцепцију веб-сајта генерације Y. Узимајући економију јужне Калифорније као еталон економије знања омогућено је да се утврде кључних фактори (димензије) организационе културе и колаборативне климе који утичу на успешност организација у економији знања. Такође је утврђен потенцијал утицаја нивоа образовања корисника који припадају генерацији Y у економијама у транзицији на конкурентност пословања у дигитализованом економском амбијенту. Описани резултати истраживања представљају јасан допринос целокупном научном корпусу истраживања наведеног предмета истраживања и смањују јаз који постоји када су у питању истраживања у развијеним економијама и економијама у транзицији, а нарочит допринос представљају резултати истраживања и компаративна анализа резултата добијених на узорку из Србије (економије у транзицији) и јужне Калифорније (еталону економије знања).

9. Закључна разматрања , 10. Правци даљег истраживања

У поглављима 9. и 10. сумирани су резултати истраживања и назначени могући даљи правци истраживачког рада.

Комисија сматра да су коректно описана закључна разматрања и да су логично представљени наредни кораци у истраживању кључних карактеристика које утичу на перформансе организација у економији знања.

11. Литература

Комисија сматра да коришћена литература осликава систематичан приступ истраживању. Коришћена литература је актуелна и обухвата истраживања везана за однос кључних карактеристика организације, специјално организационе културе и колаборативне климе и успешности у економији знања. Коришћена литература је актуелна и обухвата и истраживања везана за ставове према интернету и мобилном интернету и перцепцији веб-сајта, што је у складу са предметом и циљевима истраживања ове дисертације.

12. Прилози

Дисертација садржи 8 прилога. У прилогу 1. дат је упитник 1: Организациона култура. У прилогу 2. дат је упитник 2: Колаборативна клима. У прилогу 3. дат је упитник 3: Разлике у ставовима и перцепцији корисника интернета у Србији и Калифорнији. У прилогу 4. дата је табела П.1 у којој је дата структура узорака за истраживање организационе културе. У прилогу 5. дата је табела П.2 у којој је дат приказ карактеристичних корена прве главне компоненте и обухвата варијансе, пре и после модификације, за подскеле *ОСТАРАСЕ* инструмента на нивоу узорка јужна Калифорнија и Србија. У прилогу 6. дата је табела П.3 у којој су представљени оригиналан и модификовани кључ за инструмент *ОСТАРАСЕ* и психометријске карактеристике пре и после модификације. У прилогу 7. дата је табела П.4 у којој је дата структура узорака за истраживање колаборативне климе. У прилогу 8. дата је табела П.5 у којој је дата структура узорака за истраживање ставова генерације Y.

Мишљење Комисије је да је садржај прилога адекватан и да доприноси лакшем разумевању и праћењу детаља истраживања.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01. јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Рад у истакнутом међународном часопису (M22)

- 1) Petrov, V., Ćelić, Đ., Uzelac, Z., & **Dražković, Z.**: *Three pillars of Knowledge Management in SMEs: Evidence from Serbia*. International Entrepreneurship and Management Journal, 2019, ISSN 1554-7191, <https://doi.org/10.1007/s11365-018-00557-2>

Рад у међународном часопису (M23)

- 1) Uzelac, Z., **Dražković, Z.**, Ćelić, Đ., Ćosić, I., & Petrov, V.: *The Relationship Between Organizational Culture and Performance of SME's: Empirical Study from a Developing Country*. Tehnički Vjesnik -Technical Gazette (*U štampi*). (потврда у прилогу).

Рад у националном часопису међународног значаја (M24)

- 1) Uzelac Z., Ćelić Đ., Petrov V., **Dražković Z.**, Berić D.: *Comparative Analysis of Knowledge Management Activities in SMEs: Empirical Study from a Developing Country*. Procedia Manufacturing, 2018, Vol. 17, pp. 523-530, ISSN 2351-9789

Рад у часопису националног значаја (M52)

- 1) Petrov V., Ćelić Đ., Uzelac Z., **Dražković Z.**, Janjušić D.: *Exploring constructs of Leadership in SMEs: the case of Serbia*, Journal of Business Paradigms. 2018, Vol. 3, No 1, pp. 48-60, ISSN 2459-5004
- 2) Ćelić D., **Dražković Z.**, Uzelac Z., Petrov V.: *Differences in attitudes toward internet usage - empirical study from Serbia*. Strategic Management, 2018, Vol. 25, No 3, pp. 17-24, ISSN 1821-3448, UDK: 005.21

Саопштење са међународног скупа штампано у целини (M33)

- 1) Petrov V., Ćelić Đ., Uzelac Z., **Dražković Z.**: *Factors defining entrepreneurship support mechanism in Serbia*. 6. Researching Economic Development and Entrepreneurship in Transitional Economies - REDETE, Banja Luka: Faculty of Economics, University of Banja Luka, 13-15 April, 2018, pp. 67-77, ISBN 978-99938-46-80-2
- 2) Uzelac Z., Ćelić Đ., **Dražković Z.**, Berić D., Petrov V.: *Deljenje znanje u malim i srednjim preduzećima u IT sektoru*. 17. Infoteh-Jahorina, Jahorina: Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Elektrotehnički fakultet, 21-23 Mart, 2018, pp. 250-254, ISBN 978-99976-710-1-1
- 3) **Dražković Z.**, Ćelić Đ., Ćosić I., Uzelac Z., Petrov V.: *Understanding perception of website characteristics: empirical study from Serbia*. 8. International Conference on Mass Customization and Personalization - MCPC, Novi Sad: Fakultet tehničkih nauka, Univerzitet u Novom Sadu, 19-21 Septembar, 2018, pp. 81-88, ISBN 978-86-6022-080-8

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У разматраној дисертацији су истраживане кључне карактеристике организације, организациона култура и колаборативна клима, које утичу на перформансе организације у економији знања. Такође су истраживани и ставови према употреби интернета и мобилног интернета и перцепцију веб-сајта припадника генерације Y. Ова дисертација представља истраживање које обухвата анализу постављених истраживачких питања како у амбијенту економије у транзицији (истраживање у Србији), тако и у амбијенту развијене економије (истраживање у јужној Калифорнији која је посматрана као еталон економије знања), као и компаративну анализу добијених резултата. Резултати компаративне анализе би могли да послуже као дискретна апроксимација континуалног процеса транзиције из индустријске економије у економију знања. Закључци до којих се дошло у оквиру истраживања представљеног у овој дисертацији односе се на статистички значајне разлике утврђене у односу на димензије кључних карактеристика организације, у односу на тип економије (економија у транзицији / економија знања), у односу на тип индустрије (*CIO-capital intensive organization / KIO- knowledge intensive organization*) и у односу на тип власништва (јавно / приватно). Изведени су следећи закључци:

- Могуће је идентификовати и мерити перцепције организационе културе у Србији и у јужној Калифорнији и њене различите димензије применом модификованог *ParEEK*-овог инструмента за процену *OCTAPACE* модела организационе културе.
- Могуће је користећи *Sveiby*-ев инструмент *CSA* идентификовати и мерити перцепције димензија (утицајних фактора) колаборативне климе организација у Србији и јужној Калифорнији.
- Постоје значајне разлике међу испитаницима из јужне Калифорније и Србије у односу на њихову процену организационе културе и колаборативне климе. Све димензије организациона културе и колаборативне климе су значајно развијеније у организацијама из јужне Калифорније.
- Постоји статистички значајна разлика у процени успешности и департмана и организација у целини у Србији и Јужној Калифорнији. Испитаници из јужне Калифорније процењују бољу успешност и на нивоу департмана и на нивоу организације у односу на испитанике из Србије.
- Утврђено је постојање позитивне корелације између успешности и свих димензија колаборативне климе и департмана и организације у целини и у узорку Србије и у узорку јужне Калифорније.
- Тип власништва (јавно / приватно) значајно утиче на процену организационе културе у Србији, а у јужној Калифорнији не утиче. Не постоје значајне разлике међу испитаницима из јавног и приватног сектора јужне Калифорније и приватног сектора Србије у односу на њихову процену организационе културе.
- Тип власништва (јавно / приватно) не утиче на процену колаборативне климе ни у Србији, ни у јужној Калифорнији. Испитаници из јужне Калифорније значајно позитивније процењују све димензије колаборативне климе.
- Тип индустрије (*CIO / KIO*) значајно утиче на процену организационе културе у Србији, а у јужној Калифорнији не утиче. Не постоје значајне разлике међу испитаницима из *CIO* и *KIO* јужне Калифорније и *KIO* Србије у односу на њихову процену организационе културе.
- Тип индустрије (*CIO / KIO*) не утиче на процену колаборативне климе у Србији, док у јужној Калифорнији утиче и значајне разлике су утврђене само у односу на димензију Непосредно надређени. Испитаници из *CIO* и *KIO* сегмента јужне Калифорније позитивније процењују све димензије колаборативне климе од испитаника из одговарајућих сегмената организација из Србије.

- Позиција у организацији (менаџер / запослени) утиче на процену организационе културе и у Србији и у јужној Калифорнији. Менаџери позитивније процењују и организациону културу и колаборативну климу.
- Најважнији закључци који се односе на истраживање спроведено међу припадницима генерације Y су да пол и степен образовања значајно утичу на ставове према интернету и мобилном интернету.

Изведени резултати представљају значајан допринос за разумевање значаја одређених димензија кључних карактеристика организације, специјално организационе културе и колаборативне климе, на успешност организација које послују у амбијенту економије у транзицији, имајући као еталон степен њихове развијености у амбијенту економије знања. Комисија сматра да су закључци изведени на одговарајући начин те да су у сагласности са постигнутим резултатима истраживања у оквиру ове дисертације.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

На основу детаљног увида у садржај докторске дисертације од стране чланова Комисије, закључено је да је истраживање пажљиво испланирано и систематично извршено, да су оригинални научни резултати истраживања и њихово тумачење приказани систематично, јасно и прегледно..

Текст дисертације је проверен у софтверу за детекцију плагијаризма (*iThenticate*). На основу извештаја добијеног од Библиотеке Факултета техничких наука, установљено је да индекс сличности износи 4%.

Комисија позитивно оцењује начин приказа и тумачење резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Да, дисертација је у целини написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Да, дисертација садржи све битне елементе који се захтевају по Статуту Факултета техничких наука и Универзитета у Новом Саду, као и Закона о високом образовању.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

У дисертацији су организациона култура и колаборативна клима уведене као кључне карактеристике организације које се могу повезати са одрживом конкурентском предношћу. У истраживању у оквиру ове дисертације спроведена је процена и компаративна анализа утицајних фактора организационе културе и колаборативне климе у организацијама у Србији (економија у транзицији) и у јужној Калифорнији (еталон економије знања). Утврђени су утицајни фактори (димензије) организационе

културе и колаборативне климе по којима се оне статистички значајно разликују у организацијама у транзицији и организацијама у економији знања.

Како је транзиција процес, то нису све организације у истој фази трансформације, неке припадају сегменту такозваних организација знања *KIO (knowledge intensive organization)*, док *CIO (capital intensive organization)* још увек креирају додатну вредност доминантно употребом опипљивих ресурса, тј. припадају индустријској економији. Због тога је извршена детаљна анализа утицаја типа индустрије ком организација припада, на процену значајности утицајних фактора кључних карактеристика организације. Утврђено је да не постоје статистички значајне разлике између *KIO* организација из Србије (земље у транзицији) и *KIO* и *CIO* организација из јужне Калифорније (еталона економије знања) у процени развијености организационе културе. Такође је утврђено да не постоје статистички значајне разлике између *KIO* и *CIO* организација из јужне Калифорније, док је у узорку из Србије значајна разлика развијености свих димензија организационе културе између *KIO* и *CIO* организација. Овај резултат указује да су *KIO* организације земаља у транзицији носиоци развоја јер су достигле исти ниво развијености кључне карактеристике организације-организационе културе- која утиче на успешност у економији знања као и организације из јужне Калифорније, која је посматрана као еталон економије знања.

Земље региона пролазе и кроз транзицију власништва, пролазе кроз процес приватизације. Због тога је извршена детаљна анализа утицаја типа власништва на процену значајности утицајних фактора кључних карактеристика. Утврђено је да не постоје статистички значајне разлике између организација у приватном власништву из Србије (земље у транзицији) и организација из јужне Калифорније (еталона економије знања) у процени развијености организационе културе. Овај резултат указује да организације у приватном власништву у земљама у транзицији имају снажнију организациону културу и самим тим веће шансе да буду успешне у амбијенту економије знања.

Утврђена је позитивна корелација између успешности како департмана, тако и целокупне организације, са свим утицајним факторима колаборативне климе и код организација из Србије и код организација из јужне Калифорније.

У складу са актуелним променама у економском окружењу, посматраним из перспективе транзиције у Индустрију 4.0 која обухвата и дигитализацију свих сегмената друштва, не само економских субјеката, у оквиру ове дисертације извршена је и процена и компаративна анализа ставова према употреби интернета генерације Y у Србији (друштва у процесу дигитализације) и у јужној Калифорнији (еталону дигитализованог друштва). Утврђено је да степен образовања утиче на ставове према интернету, тако да млади и факултетски образовани корисници интернета из Србије, земље у процесу дигитализације, немају различите ставове од испитаника из јужне Калифорније која је посматрана као еталон дигитализованог друштва. Имајући у виду резултат истраживања да предност у смислу бољег сналажења у дигиталном свету произилази из степена образовања учесника, да дигитална економија нема географске карактеристике, то се високо образовани припадници генерације Y из Србије могу сматрати конкурентним учесницима размена у глобалним оквирима.

Резултати компаративне анализе кључних фактора организационе културе и колаборативне климе који су као резултат дали сет утицајних фактора кључних карактеристика организације, могу се сматрати скупом препорука које би могле бити од помоћи организацијама у Србији при утврђивању приоритетних праваца у које би требало уложити напоре да би се оствариле неопходне промене на путу ка одрживом развоју у амбијенту економије знања.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Дисертација нема ни суштинских ни формалних недостатака који би утицали на резултат истраживања и квалитет докторске дисертације.

X ПРЕДЛОГ:
<i>На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже да се докторска дисертација под називом „ Кључне карактеристике које утичу на перформансе организације у економији знања“ кандидата Зорана Драшковића прихвати, а кандидату одобри јавна одбрана.</i>

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

др Бојан Лалић, ванредни професор, председник комисије
Факултет техничких наука, Нови Сад

др Јован Филиповић, редовни професор, члан
Факултет организационох наука, Београд

др Лепосава Грубић-Нешић, редовни професор, члан
Факултет техничких наука, Нови Сад

др Татјана Грбић, ванредни професор, члан
Факултет техничких наука, Нови Сад

др Илија Ћосић, професор емеритус, ментор
Факултет техничких наука, Нови Сад